

PRIKAZI / REVIEWS

IBEKWE, FIDELIA: EUROPEAN ORIGINS OF LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE. EMERALD PUBLISHING, 2019. 224. STR. (STUDIES IN INFORMATION; SERIES EDITOR JENS-ERIK MAI). ISBN 9781787567184.

Fidelia Ibekwe objavila je intrigantnu knjigu o porijeklu i razvoju knjižnične i informacijske znanosti u Europi sa svrhom predstavljanja rezultata vlastitog istraživačkog pothvata. Skeptici će odmah primijetiti da je potrebna značajna doza hrabrosti uhvatiti se u koštac s poviješću knjižnične i informacijske znanosti u Europi, imajući na umu različite kulturološke i društveno-povijesne okolnosti koje obilježavaju europski prostor. Jezične barijere pritom nisu beznačajne, jer je istraživanje pojave i razvoja knjižnične i informacijske znanosti kao i drugih znanstvenih disciplina, gotovo bez iznimke vezano uz jezike lokalnih sredina. Uz izvore dostupne na engleskom jeziku, autorica je u svom istraživanju koristila usluge prevođenja za temeljne izvore kojoj su ih sugovornici preporučili.

Treba odmah naglasiti da je knjiga rezultat rada na istraživačkom projektu koji je financijski podržala Zaklada Roberta Williamsa, jednog od pionira informacijske znanosti u Sjedinjenim Američkim Državama. Komitet za povijest informacijske znanosti pri Udruženju za informacijsku znanost i tehnologiju (CHIS / ASIST) odabire jednom godišnje najzanimljiviji prijedlog znanstvenog projekta koji ima za cilj obraditi povijesne teme vezane uz razvoj informacijske znanosti. Prihvaćen projekt autorici je omogućio odlazak u nekoliko europskih zemalja gdje je vodila intervjue sa stručnjacima koji su poznavatelji okolnosti pojave i razvoja informacijske znanosti u svojim sredinama. Pažljiv čitatelj odmah će uočiti da su izostavljeni prilozi o Velikoj Britaniji, što autorica tumači dostupnošću izvora na engleskom jeziku, ali i niz drugih sredina (na primjer, Italija, Grčka, Bugarska, zemlje njemačkog govornog područja, Poljska, bivši Sovjetski Savez) koje nije bilo moguće obraditi u okviru prihvaćenog projekta zbog ograničenih sredstava.

Knjiga je organizirana u pet poglavlja kojima prethodi uvodni dio s tumačenjem svrhe i cilja koji si je autorica postavila te završava zaključnim poglavljem koje je naslovljeno „U potrazi za identitetom i objektom discipline“. Potrebno je naglasiti da autorica koristi sintagmu knjižnična i informacijska znanost, svjesna da je u europskom kontekstu informacijska znanost izrasla i baštinila tradici-

ju knjižničarstva i dokumentacije što je i danas razvidno iz nazivlja pojedinih akademskih odjela/škola i njihovih programa. U četiri poglavlja predstavljen je razvoj knjižnične i informacijske znanosti u Francuskoj, bivšoj Jugoslaviji s naglaskom na tzv. Zagrebačku školu, skandinavskim zemljama te Španjolskoj i Portugalu, zemljama koje su pod vidljivim utjecajem frankofonske tradicije.

Pojedina su poglavlja usmjerena na predstavljanje teorijskih koncepata značajnih pojedinaca, pionira u svojim sredinama. Pritom se ne ukazuje samo na njihove veze sa znanstvenicima iz Sjedinjenih Američkih Država, Francuske i Velike Britanije, već se omogućuje i uvid u njihove osobne doprinose teoriji područja, često nepoznate znanstvenoj i stručnoj zajednici izvan lokalne sredine. S druge strane, za neke zemlje uvid je postignut kroz detaljan opis institucija, važnijih događaja i osoba. Takav pristup rezultira nedosljednošću koju autorica nastoji prevladati u petom poglavlju vlastitim opažanjima i zaključcima temeljenim na usporedbama i osobnom poznavanju teorijskih postavki i razvoja informacijske znanosti. Međutim, ostaje ipak dojam da je pragmatičnost u pristupu – oslanjanje na dostupne izvore (objavljene, arhivske i ljudske kroz provedene intervjuje) – glavni razlog fragmentarnosti u obradi pojedinih sredina. Vidljivo je to prije svega kod odabira sugovornika među kojima je za nordijske zemlje bio samo jedan, za bivšu Jugoslaviju dva, za Španjolsku njih čak deset. Koliko god je taj nedostatak uočljiv, za razumijevanje okolnosti pojave i razvoja informacijske znanosti u tim sredinama iznimno je važno što su nalazi i njihova interpretacija utemeljeni na kvalitetnim izvorima te da je time postavljena podloga za daljnja istraživanja.

U knjizi se donosi 12 priloga s vrlo zanimljivim i korisnim podacima te dvije tablice o vezama između europskih i ne-europskih istraživača u području (knjižnične i) informacijske znanosti. Za domaću stručnu i akademsku javnost posebno je zanimljivo to što je modelu E-T-A-K-S-A Bože Težaka posvećena dostatna pažnja. Razvidno je da su Težakov pristup i njegov model pionirski u odnosu na druge europske sredine, pa je za nadati se da knjiga Fidelie Ibekwe može potaknuti daljnje analize njegova doprinosa razvoju područja u europskom kontekstu.

Knjiga, dakako, ne pretendira da bude sveobuhvatna. U njoj su predstavljeni nalazi vezani uz terensko istraživanje i provedene intervjuje u onim sredinama koje je autorica osobno posjetila. Svjesna da je njezino istraživanje tek djelić više ili manje stručnoj javnosti poznatih europskih tradicija vezanih uz razvoj knjižnične i informacijske znanosti, autorica ukazuje na potrebu daljnjih analiza i sinteza kako bi se postavili temelji za moguću sveobuhvatnu studiju razvoja nove informacijske paradigme u Europi.

Knjiga je nesumnjivo vrijedan doprinos teoriji i razvoju informacijske znanosti i izazov stručnjacima iz drugih sredina da popune praznine. Korisna će biti u nastavi, studentima i nastavnicima, osobito iz motrišta upoznavanja sa sredinama o kojima se ne zna dovoljno jer izvori zbog jezičnih barijera nisu toliko prisutni u ispitnoj literaturi.

Tatjana Aparac-Jelušić

Bukovac, 15. prosinca 2019.